

පලතුරුවල

පිඬු අස්වනු තාක්ෂණය

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රකාශනයකි.

ලංකාවේ පවතින විවිධ කෘෂි දේශගුණික කලාපවල පලතුරු වර්ග 55 ක් පමණ සාර්ථකව වගා කරනු ලැබේ. කෙසෙල්, අඹ, අන්නාසි, රඹුටන් ශතාදිය විශාල ලෙස වගා කෙරෙන අතර, තවත් සමහර පලතුරු, සුළු ප්‍රමාණයෙන් ගෙවතු වගාවක් ලෙස දැක්වීමට ලැබේ. අප රටෙහි වැවෙන බොහෝමයක් පලතුරු වලට ආවේනික උසස් රසයක්, සුවඳක් සහ වර්ණයක් පවතී. නමුත් අවාසනාවකට මෙන් මෙම පලතුරු වලට ආවේනික වර්ණය, සුවඳ සහ රසය අපගේ පාරිභෝගිකයන්ගේ ඛණ්ඩයේ අවස්ථාවලදී දැනගැනීමට අවස්ථාවක් නොලැබේ.

එම වෙනස්කම් අතුරින් ප්‍රායෝගික වශයෙන් වඩාත්ම වැදගත් වන්නේ අස්වැන්න නෙලූ පසු ඉදිමේ/නොඉදිමේ හැකියාවයි. එබැවින් ක්ලයිමැක්ටෙරික් නොවන කාණ්ඩයේ පලතුරු අස්වැන්න නෙලීම කළ යුත්තේ ගසේදීම උපරිම තත්ත්වයට මේරූ පසුව පමණකි.

ක්ලයිමැක්ටෙරික් වර්ගයේ පලතුරු අස්වැන්න නෙලූ පසු ඉදෙන බැවින් උපරිම මේරීමේ අවස්ථාව, අතික කාණ්ඩයේ පලතුරු වල තරම් වැදගත් නොවේ. නමුත් සෑම පලතුරක්ම උචිත අවස්ථාවට මේරූ පසු අස්වනු නෙලීම ඉතා වැදගත්ය.

වගුව - 01 ප්‍රධාන පලතුරු කාණ්ඩ දෙක අතර ඇති වෙනස්කම්

ක්ලයිමැක්ටෙරික් කාණ්ඩය	ක්ලයිමැක්ටෙරික් නොවන කාණ්ඩය
<ul style="list-style-type: none"> ● කැබු පලතුරු වල ශ්වසන වේගය ඉහළ යයි ● එහිලින් වායුව වැඩි වශයෙන් නිපදවයි ● එහිලින් වායුව කෘතීම ලෙස සැපයීමෙන් පලතුරෙහි එහිලින් නිෂ්පාදනය විශාල ලෙස වැඩිවී, ඉදීම උත්තේජනය වේ ● කැබු පසු ඉදීම සිදුවේ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ශ්වසන වේගය දිගටම අඩුවේ ● එහිලින් වායුව අල්ප ලෙස නිපදවේ ● එහිලින් සැපයීමෙන් පලතුරෙහි එහිලින් නිෂ්පාදනය වැඩි කළ නොහැක ● කැබු පසු ඉදීම සිදු නොවේ

මෙයට බලපාන ප්‍රධානම හේතුව වන්නේ මෙම පලතුරු නිසි අවස්ථාවේදී අස්වනු නෙලා නොගැනීමත්, අස්වනු නෙලීමෙන් පසුව දැක්වෙන නොසැලකිල්ලත් නිසාය.

අප රටේ පවතින ප්‍රධාන පලතුරු කීපයක් ඒවා අයත්වන කාණ්ඩය අනුව වගු අංක 2 හි සඳහන් කර ඇත. මෙම කාණ්ඩ පිළිබඳ දැනුමක් ලබා ගැනීමෙන් ඒවා අස්වැන්න නෙලීමේදී දැක්විය යුතු සැලකිල්ල පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගත හැකිය.

අප රටෙහි තිබෙන සියළුම පලතුරු වර්ග ප්‍රධාන කොටස් 2 කට බෙදා වෙන් කළ හැකිය. ඒවා නම් ක්ලයිමැක්ටෙරික් වර්ගය සහ ක්ලයිමැක්ටෙරික් නොවන වර්ගයයි. මෙම වර්ග දෙක අතර පවතින ප්‍රධාන වෙනස්කම් කීපයක් වගු අංක 01 හි දැක්වේ.

වගුව - 02

පලතුරු කාණ්ඩ වලට වෙන් කිරීම

ක්ලැස්මැකටරික් කාණ්ඩය	ක්ලැස්මැකටරික් නොවන කාණ්ඩය
කෙසෙල්	අන්නාසි
ඇඹ	රඹුටන්
ඇලපේර	මැංගුස්ටින්
දුරියන්	දෙඩම්, නාරං,
අනෝදා	දෙහි, ලෙමන්
කොස්	කාමරංගා
පැමන් පෘඹි	මිදි
පැපොල්	පේර, ගඩුගුඩා, උගුරැස්ස

ඉහත වගුව අනුව ක්ලැස්මැකටරික් නොවන වර්ගයේ පලතුරු බොහොමයක් වෙළඳපොලෙහි පවතින තත්වය ඉතා දුර්වල බව පෙනේ.

විශේෂයෙන්ම අන්නාසි, දෙඩම්, මැංගුස්ටින් නොමේරූ අවස්ථාවේදී අස්වනු නෙලීම නිසා ඒවායේ ගුණාත්මය ඉතාමත් දුර්වල මට්ටමක පවතී.

කෙසේ වෙතත් ක්ලැස්මැකටරික් වර්ගයේ පලතුරු නොමේරූ අවස්ථාවේදී නෙලීම කළ හැකි බව වරදවා තේරුම් නොගත යුතුය. එම පලතුරුද සුදුසු තත්වයට ගසේදීම මේරීම සිදුවිය යුතුය.

පලතුරු වල සිදුවන ජීවී ක්‍රියාවලීන්

ශ්වසනය කිරීම

පලතුරු අස්වනු නෙලූ පසු ද ජීවී තත්වයේ පවතී. ජීවී ක්‍රියාවලියේදී අත්‍යවශ්‍ය ක්‍රියාවක් වන ශ්වසනය පලතුරු අස්වැන්න නෙලූ පසු ද සිදුවේ. එබැවින් ශ්වසනය සඳහා අවශ්‍ය ඔක්සිජන් වායුව නොඅඩුව සැපයීමත්, ශ්වසනයේ අතුරු ඵලයක් වන

කාබන් ඩයොක්සයිඩ් වායුව ඉහල යෑමට නොදී ඉවත් කිරීමත් සිදු විය යුතුය. එම වායු නිසි ලෙස පාලනය නොවුනහොත් නිර්වායු ශ්වසනය සිදුවීමෙන් පලතුරෙහි රසයට විශාල ලෙස අහිතකර බලපෑමක් සිදුවිය හැකිය. එසේම ශ්වසන වේගය ඉහල යෑමෙන් පලතුරෙහි ගබඩා කර තිබූ ආහාර ප්‍රමාණය ක්‍ෂය වීමක්ද සිදු වේ.

ජලය ඉවත් වීම

පලතුරු නෙලූ පසු ජලය ඉවත් වීම සිදු වේ. මෙය උත්ස්වේදනය ලෙස සිදුවනවා මෙන්ම කෙලින්ම ජලය ඉවත් වීමද සිදුවේ. ජලය අධික ලෙස පලතුරෙන් ඉවත් වුවහොත් පලතුරෙහි මතුපිට පෘෂ්ඨයෙහි රැළි වැවීමක් සිදුවී පාරිභෝගික රුචිකත්වය අඩුවීමට පුළුවන. එසේම මෙය ඉඳහන පලතුරුවල රසය කෙරෙහිද අහිතකර බලපෑමක් ඇතිකිරීමට ඉඩ තිබේ.

නොකඩවා ඇතිවන වෙනස්කම්

ක්ලැස්මැකටරික් කාණ්ඩයට අයත් පලතුරු නෙලූ පසු ඉදිම සිදුවී පසුව පරිභානිය කරා පත්වේ. ක්ලැස්මැකටරික් නොවන කාණ්ඩයේ පලතුරු කැඩු අවස්ථාවේ සිට පරිභානියට පත්වීම සිදුවේ. මෙසේ සිදුවන ඉදිම හා පරිභානිය නවතාමය නොහැක. කෙසේ වෙතත් පරිභානිය හෝ ඉදිම සිදුවන වේගය තරමක් දුරට පමා කළ හැකිය.

කෘමි හානි සහ රෝග වලට පාත්‍රභාවය

පලතුරු, අපට මෙන්ම කෘමීන් සහ දිලීර වලටද රුචි ආහාරයක් වේ. එබැවින් ඉදුණු පලතුරු වලට කෘමි සහ දිලීර වලින් වන හානිය ඉතාමත් ඉහළය. පලතුරු වලට දිලීර රෝග බහුලව වැලඳෙන අතර, එළවළු වලට බැක්ටීරියා රෝග බහුලව වැලඳේ.

අඹ

අස්වනු නෙලීම හා පශ්චාත් අස්වනු පාලනය

අඹ, පෝෂණීය ගුණයෙන් යුත් වැඩි ඉල්ලුමක් ඇති පලතුරකි. අප රටෙහි අඹ ප්‍රභේද විශාල සංඛ්‍යාවක් ඇතත්, පිට පොත්තේ වර්ණය ඇති වන්නේ ඉන් සමහරක් ප්‍රභේදවල පමණි. නිවැරදි මේරීමේ අවස්ථාව අනුව අස්වනු නෙලීම නොකරන බැවින් හොඳ තත්ත්වයේ අඹ වෙළඳපොළෙන් ලබා ගැනීම අපහසුය.

පශ්චාත් අස්වනු ලෙඩ රෝගවලට (ඇන්ත්‍රැක්නෝස් සහ නටු අඟ කුණුඵලට) අධික ලෙස පාත්‍රවන බැවින් ඉදුණු අඹ විශාල වශයෙන් අපතේ යයි. නියමාකාරව අස්වනු නෙලීම හා පරිහරණය නොකරන බැවින් අධික ලෙස පශ්චාත් අස්වනු හානි සිදුවේ. පිට පොත්තේ වර්ණය නිසි අයුරින් වර්ධනය නොවන නිසාත්, කෙදිවලින් ගහන නිසාත්, ටර්පන්ටයින් රසයෙන් යුක්ත නිසාත්, අපගේ අඹ වලට නිඛෙන විදේශීය ඉල්ලුම අඩුය. කිරි වලින් සිදු වන හානිය නිසා, ගෙඩි ඉදිමේදී බොහෝ විට කුණු ඵලට භාජනය වේ. දැනට පවතින වෙළඳ රටාව අනුව බොහෝ අවස්ථා වලදී ගසේ නිඛෙන ගෙඩි සියල්ලම

එකවර නෙලන බැවින් නොමේරූ ගෙඩි ද ඒ අතර බහුල වශයෙන් නිබීමට බොහෝ ඉඩකඩ තිබේ. නොමේරූ ගෙඩි ඉදුනත් නියමාකාරයෙන් රසය වර්ධනය නොවන නිසා ඒවාට ඇති ඉල්ලුම අඩුය. මෙසේ සිදු වන පශ්චාත් අස්වනු හානි අඩු කරලීම සඳහා ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග පහත දැක්වේ.

අස්වනු නෙලන අවධිය

නෙලීමට සුදුසු මේරීමේ අවස්ථාව තෝරා ගැනීමට ඉතා වැදගත් කරුණකි. විලාසී වර්ගයේ අඹවල ඇති වන රතු පැහැයට හුරු රෝස පැහැය මගින් මේරීමේ අවස්ථාව තීරණය කළ හැකිය. අනෙකුත් වර්ගවල මේරීමේ අවස්ථාව තීරණය කිරීමට පහත සඳහන් කරුණු එකක් හෝ කීපයක් උපයෝගී කර ගත හැක.

- උර හිස් (නටුව වටේ ඇති ප්‍රදේශය) ඉස්සුනු ස්වභාවය.
- පොත්තේ දිලිසෙන ස්වභාවය නැතිව යාම.
- නටුවෙන් වෙන් කළ විට (ස්වභාවිකව ඉදී හැලෙන ස්ථානයෙන්) වැස්සෙන කිරි ප්‍රමාණය අඩුවීම.
- මේරූ ගෙඩි ජලයේ ගිලේ, නැතහොත් ගිලී පාවේ.
- මාංසලය කහ හෝ තැඹිලි පැහැයට හැරීම.
- මාංසලයේ කෙඳි මතාව වර්ධනය වී තිබීම.

අස්වනු නෙලීම

කිරිවලින් ඇති වන හානි අවම කර ගැනීමට නම් කිරි අඩුවෙන් වැස්සෙන කාලය වන පෙරවරු 10.00 සිට පස්වරු 3.00 දක්වා අස්වනු නෙලීම කළ යුතුය. අස්වනු නෙලීම සඳහා පහත රූපයේ දැක්වෙන ආකාරයේ වැඩිදියුණු කරන ලද කෙක්කක් භාවිත කළ යුතුය. නටුවෙහි ඉහළ ප්‍රදේශයෙන් කපා වෙන්කර ගැනීමෙන්, වැස්සෙන කිරි ප්‍රමාණය අඩුකර ගත හැකිය. නෙලන ලද ගෙඩිය නටුව පහළට සිටින සේ හරවා නටුව ඉවත් කිරීමෙන් කිරි තැවරීම නිසා ගෙඩියට වන හානිය අඩු කළ හැකිය.

තේරීම හා වර්ග කිරීම

කෘමි හා ශාන්ත්‍රික හානි නිසා කැලෑ ඇති, දුර්වර්ණ, අසාමාන්‍ය හැඩයෙන් යුත්, ප්‍රමාණයට වඩා කුඩා ගෙඩි, තෝරා ඉවත් කළ යුතුය. කිහිමි අඹ ප්‍රශේදයක වුවද, විවිධ ප්‍රමාණයේ ගෙඩි හට ගනී. ඒ නිසා ගෙඩි වල ප්‍රමාණය අනුව කුඩා, මධ්‍යම හා විශාල යනුවෙන් වෙළඳපල සඳහා ශ්‍රේණිගත කිරීමෙන් ඉහළ මිලක් ලබා ගත හැකිවන මෙන්ම ප්‍රවාහනයේදී ඇතිවන හානි ද අවම කර ගත හැකිය.

උණු ජල ප්‍රතිකාරය

බහුලව වැලඳෙන ඇන්තූක්ෂෝස් රෝගය සහ නටු අග කුණුවීම වැළැක්වීම සඳහා අඹ කැඩූ විගසම උණු ජල ප්‍රතිකාරය කළ හැකිය. සෙ.ග්‍රේ. අංශක 52 දක්වා රත්කරන ලද ජලයේ විනාඩි 03 - 05 ක් දක්වා කාලයක් අඹ ගිල්වා තැබීමෙන් ඉහත සඳහන් රෝග තත්ත්වයන් බොහෝ දුරට අඩුකර ගත හැකිය. තවද උණු චතුර ලීටරයකට එතුල් මි.ලී. 01 බැගින් වන සේ දමා උණු චතුර ප්‍රතිකාරය කිරීමෙන් ගෙඩිවලට රෝග හටගැනීමට කලින් වර්ණාවත් ලෙස ඉඳවා ගත හැකිය.

ඇසිරීම

ලැලිවලින් තනන ලද එක මත එක පැටවිය හැකි ලී පෙට්ටි ඇසුරුම් වශයෙන් භාවිතා කිරීම සුදුසුය. පෙට්ටියේ පතුලට හා පැතිවලට අතුරණුවක් දමා ගෙඩි පැතලි අතට ඇසිරීම වඩාත් සුදුසු වේ. කෙසේ වෙතත් අපනයනයේදී තනි තට්ටුවකට කාඩ්බෝඩ් ඇසුරුම්වල අඹ ඇසිරීම කළ යුතුය.

ප්‍රවාහනය

අසුරන ලද පෙට්ටි හොඳින් වාතාශ්‍රය ලැබෙන ලොරිවල ප්‍රවේශයෙන් ප්‍රවාහනය කළ යුතුය. කෙලින්ම වැටෙන හිරු එළියෙන් හා වැස්සෙන්ද ආරක්ෂා කරගත යුතුය.

නියමිත අවස්ථාවට මෝරා ඇති අඹ, අප රටේ දේශගුණික තත්ත්වයන් යටතේ දින 04-06 දක්වා කාලයකදී ඉදීම සිදුවේ. අවශ්‍යතාවය අනුව එතුල් යොදා කෘතීම ඉඳවීම කළ හැකිය.

වෙලඳපොළහි අලෙවිය සඳහා ඉදිරිපත් කරන විට, ඉඳණු ගෙඩි තනි ස්ථරයක් ලෙස ප්‍රදර්ශනය කර තැබීම වඩාත් උචිත වේ.

ගබඩා කර තබාගැනීමට අවශ්‍ය නම් අස්වනු නෙලා පිරිසිදු කරගත් අඹ සෙ.ග්‍රේ. අංශක 10 උෂ්ණත්වයක සති 2-3 කාලයක් ගබඩා කර ගත හැකිය.

පශ්චාත් අස්වනු රෝග

● **අන්ත්‍රැක්ෂෝස් රෝගය**

මෙය අඹවලට බහුලව වැළඳෙන දිලීර රෝගයකි. *Colletotrichum gloeosporioides* නම් දිලීරය නිසා මෙම රෝගය වැළඳේ. බොහෝ අඹ ගෙඩිවලට ලපටි කාලයේදීම මෙම දිලීරය ආසාදනය වී තිබිය හැකිය. නමුත් ගෙඩි ඉදෙන අවස්ථාවේදී දිලීරය වර්ධනය වී කළු/දුඹුරු පැහැති ලප ඇති වේ. මෙම ලප ආශ්‍රිතව දිලීරයේ ක්‍රියාකාරීත්වය බොහෝ විට පොත්තට පමණක් සීමා වන අතර, සමහර අවස්ථාවලදී මාංසලයට ද විහිදිය හැකිය. විලාඩ් හා බෙට් අඹවලට මෙම රෝගය බහුලව වැළඳේ.

පාලනය

ගස තුලට හොඳින් හිරු එළිය පතිතවන පරිදි අනවශ්‍ය අතු කපා ඉවත් කරන්න. නෙලාගත් අඹ ගෙඩි සෙ.ග්‍රේ. අංශක 52 දක්වා රත් කර ගත් ජලයේ විනාඩි 03-05 අතර කාලයක් ගිල්වා තබන්න. (මෙම උෂ්ණත්වය අත දැමිය හැකි තරමේ උෂ්ණත්වයකි. නමුත් තත්පර 10 කට වඩා අත ගිල්වා තැබිය නොහැකිය) මල් හට ගැනීමට පෙර හා ගෙඩි කුඩා කාලයේදී ගසෙහි කඳට හා අතුපතටට හොඳින් වදින

සේ නිර්දේශිත දිලීර නාශකයක් යොදන්න. මේ සඳහා පහත සඳහන් දිලීර නාශක භාවිතා කළ හැකිය.

දිලීර නාශකය	ජලය ලීටර් 10 ක මිශ්‍ර කළ යුතු ප්‍රමාණය
මැන්කෝසෙබ් 80% WP	ගු. 20
මැනෙබ් 80% WP	ගු. 20
තයෝෆනේට් මිතයිල් 70% WP	ගු. 6
කාබෙන්ඩිසිම් 50% WP/Wb	ගු. 7
කාබෙන්ඩිසිම් 500 g / l SC	මි.ලී. 7
ක්ලෝරොතැලොනිල් 500 g / l SC	මි.ලී. 15
ප්‍රොපිකොනසෝල් 250 g / l EC	මි.ලී. 10
ඊලිසිලසෝල් 400 g / l SC	මි.ලී. 8

● **නටු අග කුණුවීම**

මෙම රෝගය කරැතකොලොම්බන් අඹවලට බහුලව වැළඳේ. රෝග කාරකයා වන්නේ *Botryodiplodia theobromae* නම් දිලීරයි. මෙම දිලීරයද බොහෝ අවස්ථාවලදී අඹ ගසෙහිම තිබෙන බැවින් ගෙඩි කුඩා කාලයේ දීම එය ආසාදනය විය හැකිය. මෙම අවස්ථාවේදී දිලීරය අක්‍රීයව තිබී, ගෙඩි ඉදෙන විට ක්‍රියාකාරී තත්ත්වයට පත්වේ. මෙය ඉතා ඉක්මනින් මාංසලයට පැතිරෙන බැවින් ආසාදනය වූ ගෙඩි ආහාරයට ගැනීමට නොහැකි තත්වයට ඉක්මණින්ම පත්වේ.

පාලනය

අඹ ගස් කප්පාදු කිරීම මගින් ගස් තුළට හිරු/ජලය වැටීමෙන් දිලීරය ගසේ පැතිරීම අඩු කිරීමෙන්ද ක්ෂේත්‍රයේදී සිදුවන ආසාදනය අඩු කළ හැකිය. එසේම දිලීර නාශකයක් (මැන්කොසේබ්) මල් පිදුණු පසුවත් ගෙඩි මේරීමට පෙරත් ඉසීමෙන් ද ක්ෂේත්‍රයේදී සිදුවන ආසාදනය අඩු කළ හැකිය.

තවද ගෙඩි හොඳින් මේරූ පසු කැඩීමෙන්, කිරිවලින් පිලිස්සීම වලකාලීමෙන් සහ යාන්ත්‍රික හානි සිදුවීම අවම කර ගැනීම තුළින් බෝහෝදුරට රෝගය පාලනය කර ගත හැකිය. එසේම ඇත්තුකැනෝස් රෝගය පාලනය කිරීමට නිර්දේශ කරනු ලබන අනවශ්‍ය අතු කප්පාදු කිරීම සහ දිලීර නාශක යෙදීම මගින් මෙම රෝගයද පාලනය කළ හැකිය.

කෙසෙල්

අස්වනු නෙලීම හා පශ්චාත් අස්වනු පාලනය

කෙසෙල් අවුරුද්ද මුළුල්ලේම ලබාගත හැකි රසයෙන් හා පෝෂණීය තත්වයෙන් උසස් පලතුරකි. තෙත් කලාපයේ මෙන්ම විශ්ලී කලාපයේද කෙසෙල් බහුලව වගා කෙරේ. නියමිත අවස්ථාවට වඩා මෝරා ඇති කැන් කැපීම සාමාන්‍ය සිරිතයි. මේ නිසා ගෙඩි පැලීම නිසා සිදු වන හානි වැඩි වනවා මෙන්ම ප්‍රවාහනය කරන කාලය තුළදී ගෙඩි ඉදීම නිසා එම ගෙඩි හානි වීමට ඇති හැකියාව ද වැඩිවේ. කෙසෙල් ලෙල්ලට ඇති වන යාන්ත්‍රික හානි නිසා ඇති වන කළු පැහැති සීරීම් හා පැල්ලම් නිසා, ඉඳුණු ගෙඩිවල මතුපිට ආකර්ෂණීය භාවය අඩු කරයි. එසේම කෙසෙල් කැන් ලොරිවලින් ප්‍රවාහනයේදී සහ ඉඳවීමේදී අධික සීරීම් හා තැලීම්වලට භාජනය වන බැවින් විශාල පසු අස්වනු හානියක් ද සිදු වේ. මෙසේ ප්‍රවාහනය කර ඉඳවන ලද ගෙඩිවල රසය මෙන්ම ගුණාත්මය බොහෝ

දුරට අඩුවේ. එබැවින් ඉදහු කෙසෙල් පැහැපත් සහ ආකර්ෂණීය පෙනුමකින් ලබා ගැනීමට ගත යුතු ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීම වැදගත්ය.

අස්වනු නෙලන අවධිය

කෙසෙල් කැන හට ගත් දිනයේ සිට අස්වනු නෙලීමට සුදුසු අවස්ථාවට පත් වීමට ගත වන කාලය ගණනය කර අස්වනු නෙලීම වඩාත්ම සුදුසු ක්‍රමයයි. විවිධ කෙසෙල් ප්‍රභේද වල අස්වනු නෙලීමට සුදුසුම අවස්ථාවට කෙසෙල් කැන පත්වීමට ගත වන කාලය වෙනස් වේ.

අස්වනු නෙලීම

පුද්ගලයන් දෙදෙනෙකු එක්වී කැන් කැපීම කළ යුතුය. එක් පුද්ගලයෙක් කඳෙහි කැපුමක් දමන විට අනික් තැනැත්තා විසින් ඔහුගේ කරට කෙසෙල් කැන ගත යුතුය.

මෙමගින් කැන කැපීමේදී කැන බිම වැදීම වැළැක්වේ. කපාගත් කැන් අතුරුණුවක් හෝ පරබැල් මත සිරස් අතට තැබීමෙන් සිරිම්වලින් වන හානිය බොහෝ දුරට අඩු කර ගත හැකිය.

ඇසිරීම හා ප්‍රවාහනය

කැන් වශයෙන් ලොරිවල තිරස් අතට පැටවීම සාමාන්‍යයෙන් සිදුකරන ක්‍රමයයි. දේශීය වෙළඳපොළට යැවීමේදී ඇතිවන සිරිම් හා අනෙකුත් යාන්ත්‍රික හානි අඩුකරලීම සඳහා ලොරියෙහි පතුළට හා පැතිවලට කුණන් එකක් දැමීම කළ හැකිය. එසේම සෑම ස්ථරයක් අතරටම පොලිතින් ස්ථරයක් යෙදීමෙන් හෝ ස්ටයිරෝෆෝම් ස්ථරයක් යෙදීමෙන් කැන් එකිනෙකට ඇතිල්ලීමෙන් වන හානිය අඩුකර ගත හැකිය. කෙසේ වෙතත් කැන්වල නැටී කෙටි වන සේ කැපීමෙන් හා ප්‍රවේශයෙන් ඇසිරීමෙන් වඩාත් සාර්ථක ප්‍රතිඵල ලබා ගත හැකිය.

ප්‍රවාහනය සඳහා යොදා ගත යුත්තේ මැනවින් වාතාශ්‍රය පවතින ලොරියකි. කෙසෙල් කැන් පටවා ඇති ලොරි අධික වේගයෙන් ධාවන නොකළ යුතුවාක් මෙන්ම, එක්වරම තිරිංග යෙදීමෙන් හෝ වේගය ලබා ගැනීමෙන් වැළකිය යුතුය. තවද උදේ කාලයේදී හෝ රාත්‍රී කාලයේදී ප්‍රවාහනය කිරීමෙන් ලොරියේ ඇතුළත ඇතිවන උෂ්ණත්වය අඩුකර ගත හැකිය. කෙසෙල් කැන් ලොරිවලින් පිටතට ගැනීමේදී ප්‍රවේශම් විය යුතු අතර, කැන් බිම නොතැබිය යුතුය. හැකි ඉක්මනින් ඉදවීමට භාජනය කිරීමෙන් ගෙඩිවල බාහිර පෙනුම ආරක්ෂා කරගත හැකිය.

පශ්චාත් අස්වනු රෝග

- ඇන්ත්‍රැක්නෝස් රෝගය

Colletotrichum musae යන දිලීරය නිසා මෙම රෝගය වැළඳේ. මෙම දිලීරය කෙණ්‍රයේ සුළඟව පවතින බැවින් අස්වනු තෙලීමට පෙර ගෙඩි වලට ආසාදනය වී අක්‍රියව පවතී. ස්වභාවිකව ගෙඩි ඉදහු විට මෙම දිලීරය වර්ධනය වීමට පටන් ගනී. යාන්ත්‍රික හානි නිසා ගෙඩි ඉදීමට පෙර වුවද, මෙම රෝගය ඇති වීමට ඉඩ තිබේ.

පාලනය

වගාවේ කෙසෙල් පරිමාල කපා ඉවත් කර වගාව පිරිසිදුව පවත්වා ගැනීමෙන් ද කෙසෙල් ගෙඩිවලට සිදුවන තුවාල අවම කර ගැනීමෙන් ද රෝගය පාලනය කර ගත හැකිය. මෙම රෝගය බහුලව ඇතිවන්නේ කෙසෙල් පරවන තෙක් ඉදහු විට බැවින් ඉදහු කෙසෙල් ඉක්මනින් පරිභෝජනය කිරීමෙන් ද රෝගය වැළැක්විය හැකිය. තවද කෙණ්‍රයේ පිරිසිදුභාවය පවත්වා ගැනීමෙන් ද (පරිමාල සහ අනිකුත් දිරා යන කොටස් ඉවත් කිරීමෙන්) මෙම රෝගය පාලනය කළ හැකිය.

- කුචුන් රොට් රෝගය

කෙසෙල් කැපූ ඇවර් වල මුහුණෙහි හටගන්නා දිලීර කීපයක් නිසා මෙම රෝගය හටගනී.

Colletotrichum musae, *Fusarium spp* සහ *Botryodiplodia theobromae* යන දිලීර කීහිපයම මෙම රෝගය ඇති කිරීමට ඉවහල් වේ. ඇවර කැපීමේදීත්, සේදීමේදීත්, කැපූ මුහුණ මත දිලීර ආසාදනය විය හැකිය.

පාලනය

ඇවර සෝදන ජලය නිතර මාරු කිරීමෙන් ආසාදනය වන ප්‍රමාණය අඩු කර ගත හැකිය. බැවිස්ටින් දිලීර නාශකයෙන් ග්‍රෑම් එකක් වතුර ලීටරයක දියකර කැපූ මුහුණ මත බුරුසුවකින් ආලේප කිරීමෙන් මෙම රෝගය පාලනය කළ හැකිය.

පැපෝල්

අතර, රසයෙන් ද අඩුය. තවද පිට පොත්තෙහි වර්ණය පැහැපත් නොවන බැවින් ආකර්ශණීය භාවයෙන්ද අඩුය. නොමේරූ පැපෝල්වල කිරි වහනය වීම වැඩි නිසා කිරිවලින් ඇති වන පැල්ලම්වලින් මතුපිට පෙනුමේ ආකර්ශණීය ස්වභාවය අඩුවිය හැකිය.

මෙම සියළුම කරුණු හේතුකොට ගෙන පැපෝල්වල පශ්චාත් අස්වනු හානිය 40% - 60% ක මට්ටමක් දක්වා විය හැකිය. මෙම විශාල නාස්තිය නිසා වගාකරුවන්ට ලැබෙන අදායම අඩු වන අතර, පාරිභෝගිකයාට වැඩි මිලක් ගෙවීමට සිදුවේ. එනිසා ප්‍රියමනාප බාහිර පෙනුමකින් සහ උසස් ගුණාත්මයෙන් යුත් පැපෝල් වෙළඳපොළට ඉදිරිපත් කිරීමට ගත යුතු ක්‍රියා මාර්ගයන් පිළිබඳව විශේෂ අවධානයක් යොමු කළ යුතුය.

අස්වනු නෙලීම හා පශ්චාත් අස්වනු පාලනය

පැපෝල්, අවුරුද්ද මුළුල්ලේම අස්වනු මධ්‍යගත හැකි ගුණාත්මයෙන් හා පෝෂණීය ගුණයෙන් උසස් විශාල ඉල්ලුමක් ඇති පලතුරකි. තෙත් කලාපයේ වගාවන් වෙරළ රෝගයට පාත්‍රවීමේ අවදානම වැඩි බැවින්, බහුල ලෙස වගා කිරීම, වියළි කලාපයට හා අන්තර් මාධ්‍ය කලාපයට සීමා වී ඇත. අස්වනු නෙලීමේදී හා පරිභරණයේදී ඇති විය හැකි යාන්ත්‍රික හානි මගින් සිදුවන සීරීම්, කැපීම්වලට පැපෝල්වල තිබෙන සියුමැලි පෘෂ්ඨය පහසුවෙන්ම පාත්‍රවේ. ප්‍රවාහණයේදී ඇතිවන තැලීම් නිසා ඉදී ඇති පැපෝල්වලට විශාල ලෙස හානි සිදුවිය හැකිය.

මෙම හානි අවම කර ගැනීම සඳහා නියමිත මට්ටමට මෝරා නැති පැපෝල් නෙලීම බොහෝ විට සිදුවේ. මෙවැනි පැපෝල් නිසියාකාරව නොඉදෙන

අස්වනු නෙලන අවධිය

දුර බැහැර වෙළඳපොළවල් වෙත ප්‍රවාහනය සඳහා 10% කහ පැහැ වීමද, වගාවට ආසන්නව පිහිටි වෙළඳපොළවල් කරා ප්‍රවාහනය සඳහා 20% - 25% වර්ණය ඇති වූ විට ද ගෙඩි නෙලිය යුතුය.

අතින් කැඩීම කළ නොහැකි අවස්ථාවලදී වැඩි දියුණු කරන ලද කෙස්කක් භාවිතා කිරීමෙන් යාන්ත්‍රික හානි අවම වනසේ ගෙඩි නෙලා ගත හැකිය.

"රෙඩ් ලේඩ්" සහ "රත්න" ප්‍රභේද සඳහා නම් අවම වශයෙන් ගෙඩියේ පිට පොත්ත 30% කහ පැහැයක් ඇති වූ විට පමණක් අස්වැන්න නෙලීම කළ යුතුය.

නේරීම/ශ්‍රේණි කිරීම

කෘමි හා ශාන්තූක හානි නිසා කැළලේ ඇති වූ, දුර්වර්ණ, අසාමාන්‍ය හැඩයෙන් යුත් හා ප්‍රමාණයට වඩා කුඩා හෝ විශාල ගෙඩි තෝරා ඉවත් කළ යුතුය. දැනට ලංකාවේ තෝරා ගත් ප්‍රභේද විශාල ලෙස වගා කෙරෙන බැවින් විවිධ ප්‍රමාණයේ ගෙඩි, කුඩා, මධ්‍යම සහ විශාල ලෙස වෙළඳපොළ සඳහා ශ්‍රේණිගත කිරීමෙන් ඉහළ මිලක් ලබාගත හැකිවූවක් මෙන්ම ප්‍රවාහනයේදී ඇතිවන හානි ද අවම කර ගත හැකිය.

කඩා ගන්නා ලද පැපොල් ගෙඩිවල හටුව පහතට සිටින සේ තැබීමෙන් කිරි තැවර පිට පොත්ත දුර්වර්ණ වීම මග හරවා ගත හැකිය. කෙසේ වෙතත් ගෙඩි සේදීමෙන් කිරි පැල්ලම් මෙන්ම කුණු පැල්ලම් ද ඉවත් කළ හැකිය.

ඇසිරීම

ලැම්බ්ලින් තනන ලද, එක පිට එක පැටවිය හැකි ලී පෙට්ටි සහ ඵලාස්ටික් කුඩා ආදිය ඇසුරුම් වශයෙන් භාවිතා කිරීම සුදුසුය. සෑම ගෙඩියක්ම ඇසිරීමට ප්‍රථම පත්තර කඩඳසියකින් එතීමෙන් ගෙඩි එකිනෙක මත ඇතිල්ලීම නිසා වන හානිය බොහෝ දුරට අඩු කර ගත හැකිය.

ඔතන ලද ගෙඩි නටුව පහළට සිටින සේ තනි ස්ථරයකට ඇසිරීම කළ යුතුය. අපනයනය සඳහා ඇසිරීමේදී තනි තට්ටුවකට පමණක් විශේෂිත කාඩ්බෝඩ් ඇසුරුම්වල ඇසිරීම කළ යුතුය.

ප්‍රවාහනය

අසුරන ලද පෙට්ටි හොඳින් වාතාශ්‍රය ලැබෙන ලොරිවලින් ප්‍රවාහනය කළ යුතුය. මෙම ඇසුරුම්, වර්ෂාවෙන් මෙන්ම හිරු එළියෙන් ද ආරක්ෂා කරගත යුතුය. රාත්‍රී කාලයේදී හෝ උදේ පාන්දර ප්‍රවාහනය කිරීමෙන්, පැපොල්, අඩු උෂ්ණත්වයක් යටතේ ප්‍රවාහනය කළ හැකිය.

වෙළඳපොළෙහි අලෙවිය සඳහා තබා තිබෙන විට ඉදුණු පැපොල් තනි ස්ථරයක් ලෙස ප්‍රදර්ශනය කළ යුතුය. නටු අඟ පහතට සිටින සේ තැබීමෙන් තැලීමට වන හානි අඩු කර ගත හැකිය.

වර්තමානයේ වෙළඳපොළෙහි හොඳින් ඉදී තිබෙන පැපොල්වල කොළ පැහැති දූපත් හැඩැති පැල්ලම් දැකිය හැකිය. මෙය "green islands" ලෙස හැඳින්වේ. මෙම තත්වය මගහරවා ගැනීමෙන් ඉදුණු ගෙඩියෙහි බාහිර පෙනුම ඉහළ නැංවිය හැකියි. මේ සඳහා දේශීය වර්ග වල පිට පොත්තේ 20% ක් කහ පැහැය වර්ධනය වූ විටත් "රත්ත" සහ "රෙඩ් ලේඩ්" යන වර්ග 40% ක් කහ පැහැය වර්ධනය වූ විටත්, අස්වනු හෙලීම කළ යුතුය.

මෙම තත්වය ඇතිවීමට බලපාන අනිකුත් සාධකය නම් ප්‍රවාහනයේදී ඇතිවන යාන්ත්‍රික හානියයි. නෙලාගත් පැපොල් කේෂ්ත්‍රයේදීම පත්තරවලින් ආවරණය කර ශක්තිමත් බඳුන්වල දමා තනි තට්ටුවකට සිටින සේ ඇසිරීමෙන් ප්‍රවාහනයේදී සිදුවන යාන්ත්‍රික හානි අඩුවීම නිසා කොළ පැහැති ලප ඇතිවීම සම්පූර්ණයෙන්ම මගහරවා ගත හැකිය.

පශ්චාත් අස්වනු රෝග

● අන්ත්‍රැක්ෂෝස් රෝගය

Colletotrichum gloeosporioides නම් දිලීරය නිසා ඉදුණු ගෙඩිවල අලු පැහැයට හුරු කලු පුල්ලි ඇතිවන රෝගයකි. මෙය මාංසලයටද පැතිරී යයි. මෙම රෝගය කේෂ්ත්‍රයේදී ආසාදනය වන බැවින් වගාව පිරිසිදුව තබා ගැනීමෙන් රෝගය අඩු කර ගත හැකිය. රෝගය බහුලව පැතිරෙන්නේ නම් කේෂ්ත්‍රයේදී මෙම රෝගය පාලනය කර ගැනීම සඳහා නිර්දේශිත දිලීර නාශකයක් ඉසීම කළ යුතුය. (අදාල දිලීර නාශක සඳහා පිටු අංක 5 බලන්න).

අලිපේර

අස්වනු නෙලීම හා පශ්චාත් අස්වනු පාලනය

අලිපේර පෝෂණීය ගුණයෙන් උසස්, වැඩි ඉල්ලුමක් ඇති පලතුරකි. නිශ්චිත අවස්ථාවට මෝරා ඇති ගෙඩි හඳුනා ගැනීමට ඇති අපහසුතාවය නිසා බොහෝ අවස්ථාවලදී නොමේරූ ගෙඩි නෙලීම සිදුවේ. දුර්වල නෙලීමේ ක්‍රම හා රළු පරිහරණය නිසා බොහෝ අවස්ථාවලදී ගෙඩි වලට ශාන්තික හානි සිදුවේ. ඇසිරීම සඳහා බඳුන් යොදා නොගැනීමත්, දුර්වල තත්වයන් යටතේ ප්‍රවාහනය කිරීමත් නිසා ඇතිවන හානි නිසා අලිපේර ගෙඩි විශාල වශයෙන් අපතේ යයි. එම කාලය තුළදී, ගෙඩි රෝග වලට පාත්‍රවීමේ හැකියාව ද වැඩිය. එසේම නොමේරූ ගෙඩි වලින් අධික ලෙස ජලය ඉවත්වීම නිසා පිට පොත්ත රැලි වැටීමෙන් ආර්ථික වටිනාකම අඩුවේ. මෙසේ විශාල ලෙස සිදුවන අස්වනු හානිය නිසා නිෂ්පාදකයා මෙන්ම පාරිභෝගිකයා ද විශාල අපහසුතාවයකට පත්වේ.

මේරීමේ අවස්ථාව නිර්ණය කිරීම

දැනට පවතින වෙළඳ රටාව අනුව ගෙඩි එකවරම නෙලීමෙන් නොමේරූ ගෙඩි විශාල ප්‍රමාණයක් එකතුවේ. නොමේරූ ගෙඩි හොඳින් නොඉඳෙන නිසාත් රැලි වැටෙන නිසාත්, අධික ලෙස නටු අඟ කුණුවීමේ රෝගයට පාත්‍රවන නිසාත් විශාල හානියක් සිදුවේ. එසේම ඒවායේ ගුණාත්මය බොහෝ අඩුය.

මේරීමේ අවස්ථාව නිර්ණය කිරීම සඳහා පහත සඳහන් කරුණු එකක් හෝ වැඩි ගණනක් උපයෝගී කරගත හැකිය.

- ගෙඩිවල ප්‍රමාණය විශාලවේ.
- මේරූ ගෙඩි වල දිලිසෙන ස්වභාවය අඩුය.
- පිට පොත්තේ වා සිදුරු ඉස්මතු වී පෙනේ.
- සමහර ප්‍රභේදවල පමණක් බීජයේ සෙලවන හඬ ඇසිය හැකිය.
- බීජයේ පොත්ත තද දුඹුරු පැහැවේ.
- මාංසලයෙහි ක්‍රීම් පැහැති වර්ණයක් ඇතිවේ.

අස්වනු නෙලීම

උදයේ පිණි හිදුනු පසු ගෙඩි නෙලීම සුදුසුය. නෙලීමේදී කතුරක් හෝ පිහියක් භාවිතා කිරීමෙන් ගෙඩිය නටුව සමග නෙලා ගත හැකිය. වැඩි දියුණු කරන ලද කෙක්කක් භාවිතා කිරීමෙන් නටු සමග ගෙඩි නෙලා ගැනීමට හැකිවූවක් මෙන්ම නෙලීමේදී ඇතිවන ශාන්තික හානි ද වලක්වා ගත හැකිය.

උස ගස්වල ඇති ගෙඩි කුඩයකට එකතු කරගෙන ප්‍රවේශමෙන් පහළට එවීමෙන් ශාන්තික හානි වලින් තොරවු ගෙඩි ලබාගත හැකිය. නෙලා ගත් ගෙඩි වල නටුවේ අඟ කොටස ගෙඩියට සවිවන අයුරින් ඉතිරි කොට, නටුවේ ඉතිරි කොටස වෙන් කළ යුතුය.

දැනට වෙළඳපොළේ අනුගමනය කරන ක්‍රමය වන්නේ නටුව සම්පූර්ණයෙන්ම ගෙඩියෙන් වෙන් කිරීමයි. එසේ කිරීමේදී ගෙඩියේ නටුව සවි වූ ස්ථානයට ඇතිවන ශාන්තික හානිය නිසා ක්ෂුද්‍ර පීචීන්ගේ ආසාදනය පහසු කරයි. එබැවින් නටුවෙහි අඟ කොටස ගෙඩියට සවි වී තිබීම ඉතාමත්ම වැදගත් වේ.

නේරීම හා වර්ග කිරීම

කෘමි හා යාන්ත්‍රික හානි නිසා කැලෑ ඇති වූ, රෝග ආසාදනය වූ, දුර්වර්ණ වූ හා අසාමාන්‍ය හැඩයෙන් යුත් ගෙඩි ඉවත් කළ යුතුය. එකම වර්ගයක අලිපේර ප්‍රභේදයක් නොමැති නම්, ගෙඩි වල ප්‍රමාණය අනුව කුඩා, මධ්‍යම හා විශාල ලෙස තේරීම කළ හැකිය. මෙසේ ශ්‍රේණිගත කිරීමෙන් ඇසිරීම පහසු වේ. එසේම ඉහළ මිලක් ලබා ගැනීමට ද හැකිවේ.

ඇසිරීම

නෙලාගත් අලිපේර ගෙඩි පොලිතීන් මල, ගෝනි ආදියේ බහා මෙන්ම ඇසුරුම් වලින් තොරව ලොර්වල පටවා ප්‍රවාහනය කිරීම ද සාමාන්‍යයෙන් සිදුවේ. මේ අන්දමට ප්‍රවාහනයේදී විශාල ලෙස ගෙඩිවලට හානි සිදුවන බැවින් ඇතිවන නාස්තිය වැඩිය.

මෙම නාස්තිය අඩුකර ගැනීමට නම් ශුච්චිත තනන ලද පෙට්ටි හෝ ජලාස්පික් පෙට්ටි භාවිතා කළ යුතුය. මෙම පෙට්ටි වල ස්ථර 03 ට වඩා ගෙඩි ඇසිරීම සුදුසු නැත. ඇසුරුම් වල පතුලට හා පැති වලට පත්තර වැනි අතුරුණුවක් යෙදීමෙන් ගෙඩි වලට සිදුවිය හැකි සුළු සීරීම් හා තුවාල ආදිය වලක්වා ගත හැකිය.

ප්‍රවාහනය

අසුරන ලද පෙට්ටි හොඳින් වාතාශ්‍රය ලැබෙන පරිදි ලොර්වල ඇසිරිය යුතුය. කෙලින්ම වැටෙන හිරු එළියෙන් හා වැස්සෙන්ද ආරක්ෂා වන පරිදි ප්‍රවාහනය කළ යුතුය. අපනයනය සඳහා මධ්‍යම ප්‍රමාණයෙන් යුත් ගෙඩි විශේෂයෙන් තනන ලද කාඩ්බෝඩ් පෙට්ටිවල තනි ස්ථරයක් ලෙස ඇසිරීම කළ යුතුය. ගබඩා කිරීමට සුදුසු උෂ්ණත්වය සෙ.ග්‍රේ. 10⁰ වේ. මෙම උෂ්ණත්වයේ අලිපේර සති 2-3 ක කාලයක් ගබඩා කරගත හැකිය.

පශ්චාත් අස්වනු රෝග

● නටු අග කුණුවීම

හොඳින් මේරූ අලිපේර දින 4-7 ක් අතර කාලයකදී ඉදිම සිදුවේ. කෘතීමව ඉදවීම සාමාන්‍යයෙන් කරනු නොලැබේ. ඉදිම ප්‍රමාද වන අවස්ථාවලදී සහ නටුව ඉවත් කිරීමේදී සිදුවන තුවාල වීම් නිසා මෙම රෝගය පහසුවෙන් ඇතිවේ.

Laseodiplodia theobromae නැමැති

දිලීරය මෙම රෝග කාරකයයි. ලපටි ගෙඩිවලට මෙම රෝගය වැඩිපුර වැලඳේ. අස්වනු නෙලීමේදී නටුවෙහි මුල් කොටස නොගලවා ගෙඩි ඉදිමට ඉඩ හැරීමෙන් මෙම රෝගය ඇතිවීම වලක්වා ගත හැකිය.

රෝගය පාලනය කිරීම සඳහා දිලීර නාශක යෙදීමක් අවශ්‍ය නොවේ.

● ඇත්තුක්නෝස් රෝගය

මෙය බහුල වශයෙන් දක්නට ලැබෙන රෝගයකි. රෝග කාරක දිලීරය *Colletotrichum gloeosporioides* නම් වේ. පොත්තෙහි ගිලුණු කළ පැහැති ලප ඇති වීම ඇත්තුක්නෝස් රෝගයේ ප්‍රධාන ලක්ෂණයයි. මෙය මාංසලය දක්වා විහිදී යයි. මෙම රෝග කාරක දිලීරය නොමේරූ ගෙඩි වලට ආසාදනය වූ විට අක්‍රියව තිබී, ඉදෙන විට ක්‍රියාකාරී වේ. මෙය ආසාදනය වන්නේ මැරූණු පටක වලින්, පිපිරීම්වලින් සහ තුවාලවලිනි.

ගස තුළට හිරු එළිය ලැබෙන පරිදි අනවශ්‍ය අතු ඉවත් කිරීමෙන් සහ මල් හට ගැනීමට පෙර සහ ගෙඩි හටගත් පසු නිර්දේශිත දිලීර නාශකයක් ඉසීමෙන් මෙම රෝගය පාලනය කළ හැකිය. (කරැණාකර පිටු අංක 5 බලන්න).

සිට්ස් පලතුරු

දෙඩම්, නාරං, පම්බෝල, ග්‍රේප්පෘෆට් මෙම කාණ්ඩයේ පලතුරු වලට අයත් වේ. මෙම පලතුරු සියල්ලම උසස් පෝෂණීය වටිනාකමකින් යුක්තය. නිසියාකාරව නොමේරූ ගෙඩි කැඩීම මෙම හෝග වල පවතින බරපතලම ප්‍රශ්නයකි. නොමේරූ ගෙඩි යුෂ ප්‍රමාණයෙන් මෙන්ම රසයෙන්ද අඩුය. එසේම දුර්වල පරිභරණය නිසා සීරීම්, තැලීම් වලින් වන හානිය ඉතාමත්ම වැඩිය. තවද පැහිරි ග්‍රන්ථි වලට සිදුවන හානි හේතුවෙන් ලෙල්ලෙහි දුඹුරු පැහැති ලප ඇතිවීම නිසා මතුපිට පෙනුමෙහි ඇති ආකර්ශණීයභාවය අඩුවේ. දිලීර නිසා ඇතිවන කුණු වීම හේතුකොට ගෙනද ගෙඩි වලට හානි සිදුවේ.

අස්වනු නෙලන අවධිය

සිට්ස් වර්ගයේ පලතුරු, අස්වනු නෙලීමෙන් පසු තවදුරටත් ඉදීමක් සිදු නොවේ. එබැවින් ඒවා නෙලිය යුත්තේ සුදුසු අවස්ථාවට මේරීමෙන් පසුවය. නොමේරූ ගෙඩි තෙලා ගැනීමෙන්, රසයෙන් අඩු පලතුරු ලැබෙන අතර, ඒවායේ කළු තබා ගැනීමේ හැකියාවද අඩුය.

නෙලීමට සුදුසු අවස්ථාව නිර්ණය කිරීමට පහත සඳහන් කරුණු එකක් හෝ කිහිපයක් උපයෝගී කර ගත හැකිය.

- ගෙඩියෙහි විශාලත්වය වැඩි වීම
- තද කොළ පැහැයෙන් ලා කොළ පැහැයට හැරීම
- ගෙඩියෙහි ඇති මෘදු බව
- ලෙල්ල තුනී වීම
- යුෂ ප්‍රමාණය වැඩි වීම හා පැහැපත් වර්ණයක් ඇති වීම

අස්වනු නෙලීම

ලෙල්ලෙහි මතුපිට ඇතිවන දුඹුරු පැහැති ලප (මලියෝ සෙලෝසිස් නම් තරවය) අඩු කර ගැනීම සඳහා සිටුස් අස්වනු නෙලීම කළ යුත්තේ පෙ.ව. 10.00 - ප.ව. 3.00 දක්වා කාලය තුළය. මෙම කාලය තුළදී පැහැරි ග්‍රන්ථිවලින් පැහැරී පිටවීමට ඇති හැකියාව අඩු නිසා එම තරවය ඇති වීම අඩු වේ.

එසේම අස්වනු නෙලීම සඳහා අඹ වලට යොදා ගත් කෙස්ක භාවිතා කිරීමෙන් නටුවට ඉහළින් ගෙඩි වෙන් කර ගත හැකිය. ගෙඩියෙන් ඇද කැඩීමේදී නටුව සවි වී ඇති ස්ථානයෙහි ලෙල්ලෙහි ඇති වන තුවාලය නිසා ලෙඩ රෝග සෑදීමට ඇති හැකියාව වැඩිය. නෙලා ගත් ගෙඩි වල නටුව ඉතාමත් කොටට සිටින පරිදි පිහියකින් වෙන් කළ යුතුය. එසේම කොළ කිහිපයක් නටුවට සවිවන අයුරින් තැබීම නොකළ යුතුය.

තේරීම හා වර්ග කිරීම

කෘමි හා ශාන්ත්‍රික හානි නිසා කැලෑ ඇති වූ, දුර්වර්ණ, ලෙඩ රෝග ඇති ගෙඩි තෝරා ඉවත් කළ යුතුය. විශාල, මධ්‍යම හා කුඩා ලෙස ගෙඩි ශ්‍රේණිගත කර ගැනීමෙන් ඉහළ මිලක් ලබා ගැනීමට හැකිවන මෙන්ම ප්‍රවාහනයේදී ඇතිවන හානි ද අවම කර ගත හැකිය. ලැලිවලින් තනන ලද එක මත එක පැටවිය හැකි ලී පෙට්ටි හෝ ප්ලාස්ටික් පෙට්ටි භාවිතා කිරීම සුදුසුය. පෙට්ටියේ පතුලට හා පැතිවලට අතුරුණුවක් දැමීමෙන් සිදුවිය හැකි සුලු සීරීම් තුවාල පවා වලක්වා ගත හැකිය.

ප්‍රවාහනය

ගෙඩි අසුරන ලද පෙට්ටි හොඳින් වාතාශ්‍රය ලැබෙන පරිදි ලොරිවල ප්‍රවේශයෙන් ඇසිරිය යුතුය. කෙලින්ම වැටෙන හිරු, එළියෙන් හා වැස්සෙන් ද ආරක්ෂා කර ගත යුතුය.

ආනයනය කරන ලද දෙඩම්වල මෙන්, දේශීය දෙඩම්වල ලෙල්ලෙහි පැහැපත් කහ වර්ණයක් ඇතිවීමක් සිදු නොවේ. කෙසේ වෙතත් හොඳින් පැයුණු දේශීය දෙඩම්වල උසස් ගුණාත්මයෙන් යුත් යුෂ වැඩි ප්‍රමාණයක් ඇත. දියුණු රටවල කොළ පැහැය ඉවත් කිරීම බොහෝ විට සිදු කළත්, දේශීය දෙඩම් එසේ කළ විට පැහැය නිසියාකාරව වර්ධනය නොවන නිසාත්, අධික ලෙස රෝගවලට භාජනය වන නිසාත් එම ක්‍රියාවලිය අවාසි සහගතය.

සිල්ලර වෙළඳපොළෙහි දෙඩම් ප්‍රදුර්ණය කර තැබීමේදී කෙලින්ම වැටෙන හිරු රශ්මියෙන් ආරක්ෂා කර ගත යුතුය. දෙඩම් ගබඩා කර තබන්නේ නම් සෙ.ග්‍රේ. 8° - 10° ත් අතර ගබඩා කළ හැකිය.

පසු අස්වනු රෝග

- නටු අග කුණුවීම

නටුව කෙළවරට මෙම රෝගය වැළඳේ. කුණුවන ප්‍රදේශය දුඹුරුමය දම් පැහැයක් ගනී. කුණුවීම ක්‍රමයෙන් පහළට විහිදී ඇතුළත පටක වලට ද හානිවේ. නටු අග ප්‍රදේශයේ ලෙල්ලට තුවාල නොවුවහොත් මෙම රෝගයෙන් වන හානිය බොහෝ දුරට අඩු කර ගත හැකිය. *Penicillin* (පෙනිසිලින්) නැමති දිලීරය නිසා මෙම රෝගය සැදේ. ආසාදිත ප්‍රදේශයේ පටක මෘදු වන අතර, පසුව සුදු පැහැති දිලීර ජාලයක් ඇති වී කොළ පැහැයට හැරේ.

පාලනය

මෙම දිලීරය ඇතුළු වන්නේ තුවාලයකින් නිසා යාන්ත්‍රික හානි සිදු නොවීමට වග බලා ගැනීමෙන් මෙම රෝගය බොහෝ දුරට පාලනය කර ගත හැක. මේ සඳහා දිලීර නාශක භාවිතා කිරීම අවශ්‍ය නොවේ.

දිලීර නාශක

මෙම ප්‍රකාශනයෙහි සඳහන් දිලීරනාශක දක්වා ඇත්තේ ඒවායේ පොදු නම් වලිනි. එකී පොදු නම්වලට ඇතුළුව වෙළඳපොළෙහි අලෙවි කරනු ලබන පළිබෝධනාශක රෙජිස්ටර්වරයා විසින් ලියාපදිංචි කර ඇති වෙළඳ නම් පහත දක්වා තිබේ.

දිලීර නාශකයේ පොදු නම	වෙළඳ නම්
ක්ලෝරොනැලොනිල් 500 g/l SC	- ඩැකොනිල් SC, රොනිල්
මැන්කොසෙබ් 80% WP	- මැන්කොසෙබ් 80% WP, මැන්කෝල්, පොලිසෙට්, බ්ලිටොක්ස්, ඩයිනමික් 80, උනිනේන්, සමෂේ, හෙලිස් ඇග්‍රොකොයාර් මැන්කොසෙබ්, ඩයිනේන් M 45, වොන්ඩොසෙබ්, ෂීල්ඩ්, මන්සුම්, ඇග්‍රිනේන්, ඇගස්ටාර් මැන්කොසෙබ්, M 45, මැක්සෙබ්, රයිට්, උනේන්, මාර්කෝ, ඉන්ඩොෆිල M 45, පොලිසෙට්, මැන්සෙට්
මැනෙබ් 80% WP	- මැනෙබ් 80, මැනෙරාම්, පොලිමරාම් M, සපෙබ් WP 80%
තයෝලනේට් මිනයිල් 70% WP	- තයෝලනේ M-70, ටොපසින් M-70
කාබෙන්ඩසිම් 50% WP/W6	- කාර්බින්, කැනන්, හෝ ගාර්ඩ් ෆ්ලි, බෙන්සර්, චෙකුඩසිම් 50% WP, ඩවුනි, ඩුවේ 50, මැක්ඩසිම්, බ්ලේට්, බ්ලොස්ට්, බැපිස්ටින්
කාබෙන්ඩසිම් 500 g/l SC	බැපිස්ටින් FL
ප්‍රොපිකොනසෝල් 250 g/l EL	- ටීලට්, බම්පර්